

Nytt och Gammalt i Högen

Nr 4 2006

Suring Fest! å Lyskväll

Lördagen den 26/8 kl.18:00

Vi slår två flugor i en smäll, vi samlas i SGU-hemmet och inmundigar säsongens läckerhet SURSTRÖMMINGEN med tillbehör. För den som inte äter denna läckerhet finns sill alt. köttbullar. När mörkret sakta börja infinna sig tänder vi marschaller och ev. några sjöeldar efter stranden från Sunne mot Sagaliden för att tacka denna fantastiska sommar och hälsa hösten, med all sin skönhet, välkommen.

Eftersom HSF firar 60 år bjuder vi alla bybor på **detta kalas!** Alltså pris 0:-/pers. Inkl. lättare dryck, starkare vara medtages. Anm. till S-E Svensson 71641 alt. 070/2026325, OBS! SISTA ANM. DAG 21/8 (Viktigt att anm. görs i tid!)

Högens Samhällsförening 60 år!

OM GRABBAR MED RESNING!

Har du haft vägen ner till Sunne nyligen så har du sett den. Den står där nu – timmerstommen.

Efter att ha grävt för grunden, och dessutom lagt en dränering, och lagt naturstenar som grund har timret rests.

Samhällsföreningen kan tacka ett gäng grabbar som bryr sig – och dessutom inte är rädda för arbete: Erki Stolt; Bosse Camel; Mats-Ove Ädel; Ola Forsström; Bertil Engman; Kea Andersson; Anders Johansson (nyinflyttad – köpt Arne Nordstrands stuga) och Svenko.

Innan vintern ska vi lägga ett tak, men sen ska stugan stå till våren och timret ska sätta sig innan vi fortsätter med dörr och fönster.

Bertil har gjort en intressant lösning på ett yttertak som till sin konstruktion är äldre än taktegel, ett s.k. knäpptak. Tanken är att använda halverade borrhävar från Plyfa och han har gjort en modell för att visa hur det ska se ut. Dessutom tänker Bertil sig att göra hängrännor av trä av samma material.

Nu ägnar vi oss åt att hitta sponsorer till innertaksvirket och borrhävarna!

Janeric Lindh

HSF 60 ÅR!

Det första protokollet i den svarta vaxduksboken börjar:

”Protokoll fört vid allmänt sammanträde med intresserade byamän inom Högens by för utrönande av möjligheten att bilda en samhällsförening, hållet å Högens skolkhus i oktober 1945.”

skrivet med skollärare Helge Nilssons drivna handstil.

Den här hösten präglas av optimism i byn – freden hade kommit och man såg fram emot att ransoneringsarna skulle ta slut och att fabriken skulle få plåt igen till bilkarosser. Dessutom hade byn fått en ny handlare efter Jonas Wadin. Erik Eriksson, en rundhyllt dalkarl, hade tagit över ”boa” och han var en sann entreprenör med många idéer – en av dem var att bilda en samhällsförening i byn.

Till det första sammanträdet kom 18 karlar och 3 fruntimmer och det inleds med att handlar Eriksson redogör för en kommitté som under hösten förberett det hela.

Syftet med föreningen är ”främst att ordna elektriskt ljus efter allmänna landsvägen samt att efter bästa förmåga höja den allmänna trevnaden i byn”. Den tidens allmänna landsväg svänger idag av från stora vägen vid Djupe och går över Thunstedtskroken upp till Huggbacken.

Det första som händer är att man anordnar en fest söndagen den 25 november för att samla in pengar till gatlyset och man får ihop 312 kronor. Det behövs pengar – varje lampa kostar 40 kronor – och därför bildade också byns fruntimmer en syförening på förslag av Elin Strid. (Se nr 5/2005!)

En blandad kör bildas nu under ledning av Helge Nilsson – ”Hembygdskören” som när den var som störst hade ett 40-tal medlemmar.

Föreningens första styrelse:

Ordf. Erik Eriksson; **Sekr.** Helge Nilsson; **Kassör** Ernst Hultgren.

Ledamöter: Kalle Johansson (jobbade på järnvägen); Hjalmar Hugg (jobbade på fabriken); Thure Östlin d. ä. (Storthure, snickare

på fabriken); H. Tengelin (ägde på den tiden fabriken – men försvann till Sydamerika sedermera); Edvin Käck (bonde i Ravik).

Revisorer: P. A. Lundvall (böhusföreståndare); Emil Engvall (diversearbetare).

Suppleanter: Edvin Lång (jobbade efter vägen); Erik Rosell (Valmanserske, bonde).

Man kom att främst ägna sig åt gatlyset med många diskussioner om var lamporna skulle stå. Dessutom ordnades fester för byborna – ”aftonunderhållningar” och Valborgsfirande vid Sagaliden.

Mycket har hänt under dom här sextio åren och jag hoppas kunna återkomma.

Janeric Lindh

Det var då det.....

Redaktion:

Håkan Westberg och Gudrun Wikén, tel 10422.

Redaktionen behöver hjälp av alla hågade Högenbor. Kontakta redaktionen eller någon i Samhällsföreningens styrelse om du har synpunkter, något du vill skriva om, berätta muntligt eller på annat sätt bidra med.

Utgivning 2006:

- Nr 1 15 februari**
- Nr 2 15 april**
- Nr 3 15 juni**
- Nr 4 15 augusti**
- Nr 5 15 november**

Redaktionen behöver ha ditt bidrag minst 14 dagar innan utgivningsdatum.

VÅRA HUS

SAGALIDEN

Om man går från byvägen i byns södra del och tar av ner mot Sagalidens camping skymtar man i kröken det stora hus som gett upphov till campingens namn. Det stora bruna sekelskifteshuset var ursprungligen ett gammalt kontor som stod på en av Hudiksvalls Trävaru AB:s kajer i slutet av 1800-talet. 1896 uppförde detta trävarubolag Bergsjö Ångsåg i Högen och då flyttades byggnaden hit och blev sommarnöje för direktörens familj. Direktören hette Oscar Midling och kom från Norge. Familjen tillbringade sju somrar på Sagaliden, en tid som finns beskriven som den lyckligaste i familjens liv i memoarerna "Från två fosterland" av fru Anna Midling.

Sagaliden uppfördes under fru Midlings ledning i norsk vikingastil, så populärt under Jugend-perioden. En drake går som en vindlande maggördel runt hela huset och stora salen blev pampigt inredd med drakslingor, högsäte och öppen spis.

Mot öster byggdes en tidsenlig glasveranda med storslagen utsikt över Storsjön. På terrassen nedanför fanns en damm med en vattensprutande liten figur i mitten, idag borta. Skulpturen föreställde en gruvkarl med hacka, hammare och hovtång, men kallades av ortsbefolkningen för "Moses".

Ett härbre byggdes också bland de högresta tallarna. De grova hörstockarna på härbrets utsida svarvades av Högens egen tusenkonstnär soldaten Hård i en handdriven svarv byggd mellan två tallar. Hård tillverkade också ett stort och sinnrikt stocklås som än idag sitter i härbredörren.

Härbräts bottenvåning användes

Sagaliden från sjön ca 1900. Paret Midling på trappan, som idag är borta.

som matbod för torrvaror. Ömtåligare varor förvarades i ett litet skjul vid sjön, där isblock togs upp på vintern och lagrades i sågspån under hela sommaren.

Övervåningen på härbrät var gäststuga med två väggfasta sängar, där sängutrustningen lär ha bestått av långhalm och fårskinnsfällar. Ovanför en av sängarna står passande: **"Den sover bäst som inte vet hur hårt han ligger."** Taket är dekorerat med en rikedom av gamla ordspråk.

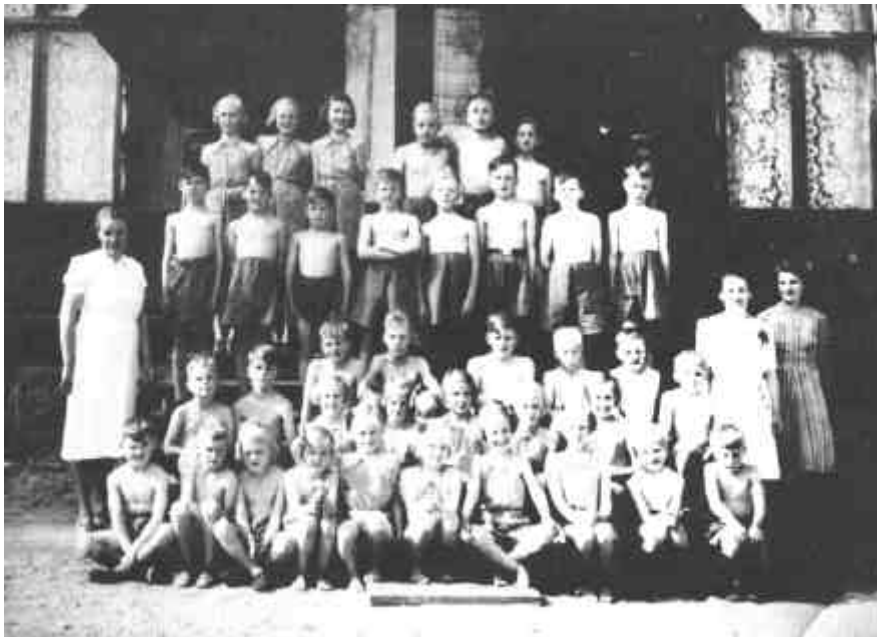
På Sagaliden hölls det fester, både mer privata och också för sågverksarbetarna med hustrur och barn. Anna Midling skriver: *"De som inte ville vara med och tråda långdansen kunde spela tennis, krocket eller ro på den vackra Storsjön. Gästerna voro alltid bjudna på middag klockan tre på Sagaliden. Den stående rätten var den färska, röda forellen från fjällsjön."*

Ett extratåg förde ibland de resande gästerna från Hudiksvall till Högen. Från järnvägsstationen gick man till Sagaliden över "Lindbergsbäcken" mot porten i Sagalidstomtens sydvästra hörn.

Midlings bodde på Sagaliden mellan 1897 och 1903. År 1903 köptes Iggesunds Bruk av Hudiksvalls Trävaru AB. 1916 blev Iggesunds Bruk moderbolag och några år senare upplöstes Trävaruaktiebolaget. Under tiden mellan 1904 och 1924 beboddes Sagaliden sommartid av tjänstemän från Hudiksvalls Trävaru AB och senare från Iggesunds bruk. 1924 blev stället sommarkoloni, se sid 4.

1967 blev Sagaliden privatägt. Familjen Magnusson byggde om huset för vinterboende och bodde där till början av 1990-talet. Nuvarande ägare är paret Cardelöf (Mariatta är bördig från Högen) som nyttjar huset sommartid.

Gudrun Wikén

BARNKOLONIN PÅ SAGALIDEN

1924 var det fortfarande fattigt i Sverige. Folk bodde trångt och få hade sommarstugor. Många barn tillbringade sommaren utan möjlighet till bad och lek i naturen.

Sagaliden stod ofta tomt och disponentfrun Hildur Sundblad tyckte att stället skulle bli en idealisk sommarkoloni. Sagt och gjort. Små vita sångar ställdes i de fina salongerna och distriktköterskan valde ut barn

från trångbodda och barnrika familjer för en sexveckors vistelse på kolonin. 30 barn mellan 4 och 12 år fick plats.

Fru Olga Åsberg, lärarinna i Bergsjö, fick ansvaret för verksamheten. Hon höll alla i Herrans tukt och förmaning i 40 år på Sagaliden. De första åren slet både hon och biträdena utan bekvämligheter, men hon fick uppleva anskaffning av både tvätt-

maskin, kylskåp och varmvattenberedare på 40-talet.

Att äta grönsaker var en av fru Åsbergs käpphästar. Så farbror Lundvall, som blev kolonins alltiallo, odlade i köksträdgården och där fick barnen hämta. Barnen lekte också, förstås, och hjälpte till i köket, hade simundervisning och gjorde utflykter i Samuel Engströms ångbåt. Det kunde visas balloptikonbilder och senare film. En kväll i veckan underhöll barnen med program de själva stod för.

Bybarna fick inte leka på Sagaliden, men spela fotboll på planen nedanför "Gammelkasern" mot kolonibarnen gick bra.

Nedläggning 1965

Så småningom minskades barngrupperna från 30 till 25 barn, eftersom socialstyrelsen ansåg att sängarna stod för tätt. Barnantalet sjönk i många familjer och barnbidraget infördes. Fler familjer hade råd med högre matstandard och behovet av att skicka barn på sommarkoloni var inte längre lika stort. 1965, då föreståndarinnan fru Åsberg inte orkade längre, lade Iggesunds Bruk ned kolonin.

Gudrun Wikén

Källor:

Anna Midling: "Från två fosterland" Bergsjöbygden 1959, 1980

HÖGSKAMPEN 2006-07-08

Årets Högskamp gick av stapeln lördagen den 8 juli och som vanligt gasade solen, men som tur var blåste det något så att värmen inte blev alltför tryckande.

Det tråkiga var att bara fem lag kom till start eftersom några lag fick lämna återbud de sista dagarna. Upp till kamp kom Åkern, Wade, Kitte/Ingesarven, Bergvik och Högen. När det bara var fem lag blev det bara en grupp som tävlade i de fem grenarna *strutsslalom, gurkstafett, stövelkast, säckhoppning* och *irländsk julafton*.

Tyvärr blev Högens lag utslaget i en skiljeomgång mot Bergvik och Åkern i irländsk julafton. I semifinalerna möttes Åkern-Kitte/Ingesarven och Wade - Bergvik. Efter två intensiva kamper i stångfajt var Kitte/Ingesarven och Bergvik finalklara.

I matchen om tredjepris möttes Åkern och Wade i dragkamp. Efter tre jämna

drag var Åkern klar som trea och Wade fick nöja sig med fjärdepris.

Även finalen avgjordes i dragkamp där Bergvik segrade med 2 - 1. En stor klippa (och även coach) i det vinnande laget Bergvik är Anders Backström med rötter i Högen.

Kitte/Ingesarven hade hoppats på en andra inteckning i vandringspokalen, men med inte alltför sura miner fick de åka hem som silvermedaljörer.

Den första vandringspokalen gick 2003 till Högen. Tre lag har inteckningar i denna andra vandringspokal; 2004 Kitte/Ingesarven, 2005 Åkern och i år Bergvik.

Trots de få lag som tävlade blev det en strålande dag med mycket vuxenpublik och många barn.

På kvällen spelade Fredrik Lindh

upp till dans med sin dotter Maja och kompiserna Jonas. Sorgligt nog kom inte så mycket folk eftersom hotellet i Bergsjö konkurrerade med pubafton.

Sammanfattningsvis genomfördes ännu en lyckad Högskamp. Vi får hoppas på fler lag till nästa år, då vi nog får flytta fram dagen en vecka för att inte krocka med så många andra evenemang. Även antalet deltagare i lagen måste ses över. Detta får vi ta oss en funderare på till nästa år. Tips och råd är alltid välkomna!

Härmed tackar jag alla som jobbat med denna familjedag - före, under och efter. Vi ser gärna att fler vill ställa upp, bli för att stärka bygemenskapen ännu mer.

Så med dessa ord hoppas jag på en fortsatt skön och härlig sommar! Ha det "gött"!

Mats-Ove Ädel, kampgeneral